

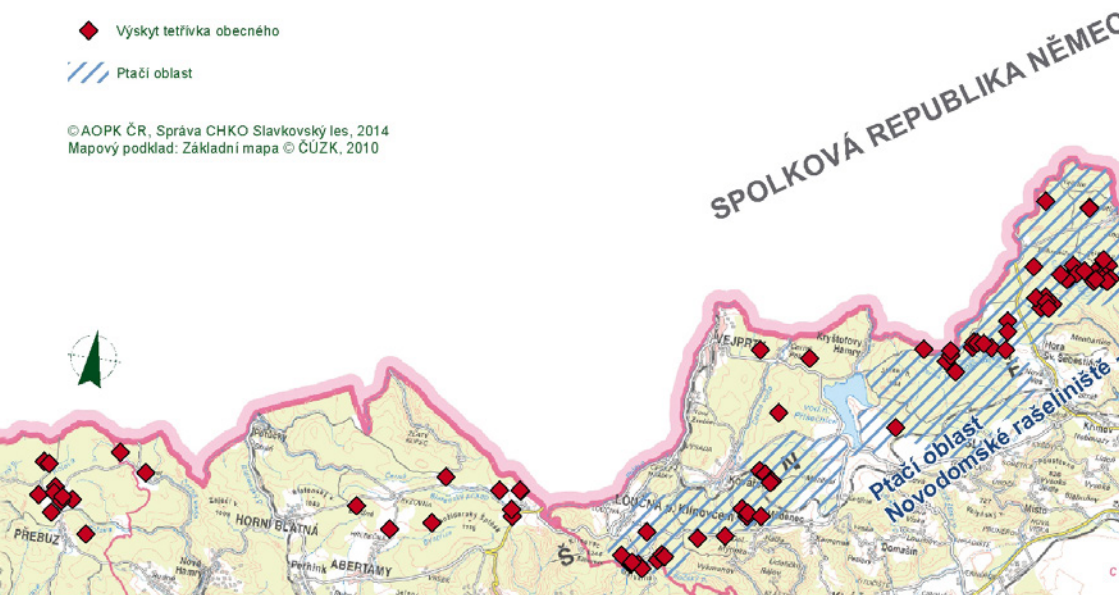
Výskyt tetřívka v Krušných horách

0 5 000 10 000 15 000 20 000 m

♦ Výskyt tetřívka obecného

/// Ptačí oblast

© AOPK ČR, Správa CHKO Slavkovský les, 2014
Mapový podklad: Základní mapa © ČÚZK, 2010

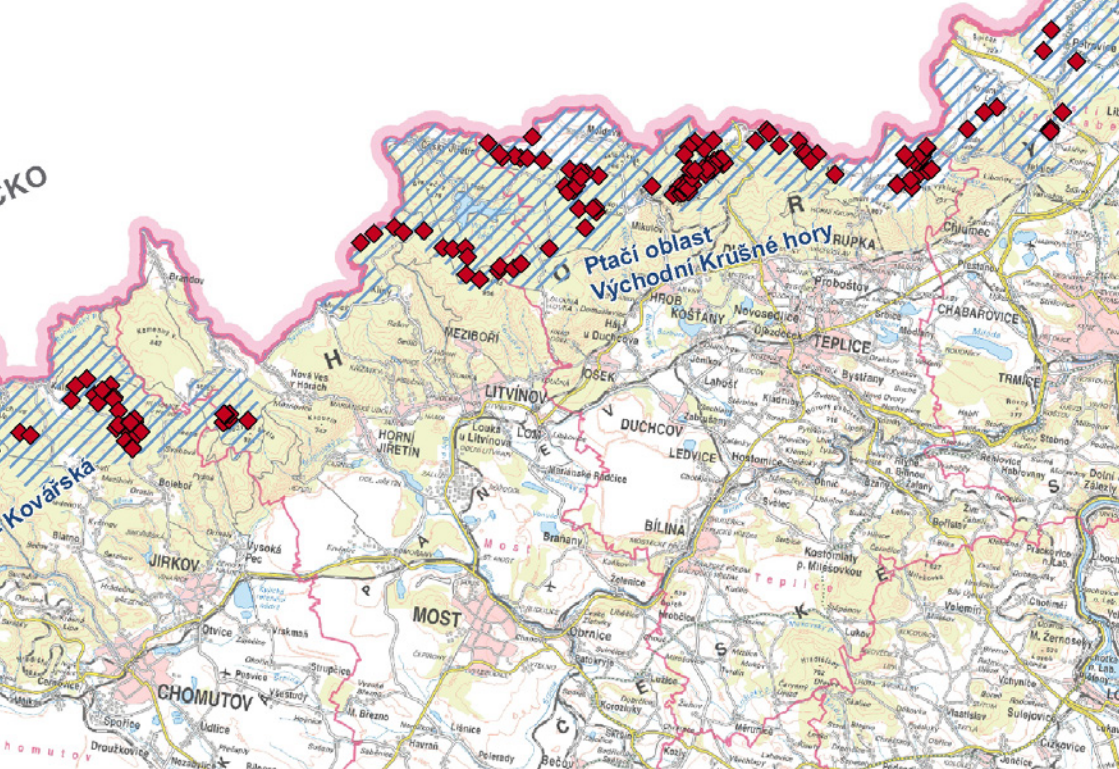

Současný stav populace tetřívka obecného v Krušných horách

Vít Tejrovský, AOPK ČR, Správa CHKO Slavkovský les a krajské středisko Karlovy Vary

Tetřívek obecný (*Tetrao tetrix*) patří v České republice k výrazně ubývajícím druhům. Nejvyšší početnosti dosáhl pravděpodobně kolem r. 1910, kdy bylo jen v Čechách střeleno téměř 8 800 kusů a ještě v r. 1933 se ulovilo přibližně 6 700 tetřívků. Od té doby jeho stavy neustále klesají, zvláště dramaticky v posledním půlstoletí. Nejprve vymizel z nížin a následně i z většiny lokalit středních a vyšších poloh. V současné době existují jeho populace zejména v Krušných horách, na Šumavě, v Krkonoších a v Jizerských horách. Výjimečný je výskyt tetřívků ve vojenských prostorech Doupovské hory, Boletice a Libavá. Zde jim vyhovuje otevřená krajina, zejména na střelnicích, udržovaná pravidelnou vojenskou činností. Důležitou roli zde hraje i minimální vliv turistiky.

V Krušných horách byly v roce 2005 pro ochranu tetřívka obecného vyhlášeny dvě ptačí oblasti, a to Východní Krušné hory a Novodomské rašeliníště – Kovářská. Obě byly vymezeny na základě odhadu počtu tokajících kohoutků v jednotlivých částech Krušných hor v letech 1998 až 2004. V ptačí oblasti Východní Krušné hory to bylo 150–180 kohoutků, v ptačí oblasti Novodomské rašeliníště – Kovářská pak 120–150 kohoutků. Stav populace tetřívka obecného v České republice je od té doby sledován pravidelně v rámci monitoringu, který zajišťuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Probíhá každoročně v celé oblasti Krušných hor, tzn. i mimo ptačí oblasti, a to zejména na západ od Klínovce v lokalitách kolem Božího Daru, Hřebečné a Přebuze.

Monitoring tetřívka obecného probíhá vždy v době vrcholícího toku, tedy od poloviny dubna do první dekády května. Hlavní snahou je zjistit počet tokajících kohoutků. V časných ranních hodinách mapovatelé pomalu procházejí stanovené trasy s několikaminutovými zastávkami na přehledných místech a výskyt tokajících kohoutků přesně lokalizují. Kromě projevů toku se zapisují i přelety a přítomnost netokajících jedinců. Mimo období jarního toku se v celé oblasti zaznamenávají všechna pozorování tetřívků a rovněž se sledují pobytové známky (peří, trus, popeliště atd.).

Přesto, že Krušné hory patří v České republice stále k území s nejvyšší početností tetřívků, výrazný pokles se nevyhnul ani jim. Důvodů je hned několik. Hlavním je zřejmě odrůstání lesních porostů a tudíž zmenšování vhodných tetřívčích biotopů, především imisních holin vzniklých v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století. Z dalších pak zvýšený tlak predátorů, a to zejména prasat divokých, jejichž stavy

vlivem nevhodného přikrmování zvěře jednotlivými nájemci honiteb v Krušných horách neustále rostou. Nutno zmínit i značné turistické zatížení náhorní paroviny Krušných hor, především v zimním období. Dále pak narůstající fragmentace krajiny a stavby větrných elektráren v oblastech s výskytem tetřívků.

V posledních letech se však situace poměrně stabilizovala a v roce 2014 bylo v Krušných horách zjištěno nejvíc tokajících tetřívků od roku 2009. Nárůst početnosti ovšem není tak výrazný, aby se dalo uvažovat o pozitivním trendu ve vývoji populace. Potvrzuje se, že ptáci začali upřednostňovat otevřené plochy u lesních okrajů a louky na náhorní planině před mladými lesními porosty. Zcela klíčová jsou z hlediska výskytu tetřívků rašeliníště, kde se zdá být situace stabilní. V současné době se velká část krušnohorské populace tetřívka nachází i mimo dvě vymezené ptačí oblasti. V posledních letech zde dokonce počty tetřívků velmi pozvolna vzrůstají. O poměrně dobrém stavu této části krušnohorské

▲ Tokající kohoutci tetřívka obecného. Foto Petr Krása.

populace svědčí i existence několika hromadných tokanišť na Božím Daru, u Hřebečné a v okolí Přebuze. Návrh na zahrnutí této části Krušných hor do stávající nebo vznik nové ptačí oblasti je tak zcela jistě žádoucí a odborně oprávněný. Tento požadavek je dlouhodobě

podporován i z německé strany, kde pokles stavu tetřívků je ještě výraznější než v české části Krušných hor. Záměr byl již několikrát v minulosti projednáván s Ministerstvem životního prostředí. V současné době se však rozšíření nebo vyhlášení nové ptačí oblasti nepřipravuje. ■

▼ Výsledky monitoringu tetřívka obecného v Krušných horách v letech 2009–2014.

		2009	2010	2011	2012	2013	2014
PO Východní Krušné hory	Počet tokajících samců	67	81	81	71	95	85
	Počet zjištěných samic	14	15	29	22	14	21
	Celkem	81	96	113	93	109	106
PO Novodomské rašeliniště – Kovářská	Počet tokajících samců	65	63	91	63	79	78
	Počet zjištěných samic	8	9	14	19	12	16
	Celkem	73	72	105	83	91	94
Ptáci mimo PO	Počet tokajících samců	35	44	35	39	43	57
	Počet zjištěných samic	14	4	3	2	6	9
	Celkem	49	48	38	41	49	66
Celkový počet – Krušné hory	Počet tokajících samců	167	188	206	173	217	220
	Počet zjištěných samic	36	28	46	43	32	46
	Celkem	203	216	252	216	249	266

Biotop tetřívka v NPR Božidarské rašelinště. Foto Petr Krása.